

باشاعران ترکیه

واقف صمد اوغلو

انسان هاشبیه هم عمر نمی کنند
یکی زندگی می کندیکی تحمل
انسان هاشبیه هم تحمل نمی کنند
یکی تاب می آورد
یکی می شکند
انسان هاشبیه هم نمی شکند
یکی از وسط دونیم می شود
دیگری تکه تکه
تکه هاشبیه هم نیستند
تکه ای یک قرن عمر می کند
تکه ای
یک روز.

ناظم حکمت

تورا دوست دارم
چون نان و نمک
چون لبان گر گرفته از تب
که نیمه شبان در التهاب قطر های آب
برشیر آبی بچسبید!
تورا دوست دارم
چون دقایق شک
انتظار و دلولپسی
هنگام گشودن بسته ای بزرگ
که از درون آن بی خبری!
تورا دوست دارم
چون اولین سفر با هوایپما
بر فراز اقیانوس
چون هیاهوی درونم
لرزش دل و دستم
در آستانه دیداری در استانبول!
تورا دوست دارم چون گفتن: شکر خدا زنده ام

اورهان ولی

در محله ما
اگر غیر از تودر ختی بود
نمی توانستم این قدر دوست داشته باشم
اما اگر تو
به همراه ما
لی لی بازی بلد بودی
تورا بیشتر دوست می داشتم
در خت زیبای من!
وقتی که خشک شوی
ماه

به محله دیگری اسباب کشی خواهیم کرد

آتیلایلهان

غرق در رقص نور خورداست ماه
درخت های فلفل سیاه
نقره غبار
درودخانه شب زنبق ها شناورند
یاسمن های رفته از یاد
از سرانده لیخندی می زنند
که جدایی، طعم وحشی عشق دارد
که جدایی، در میانه عشق است
که جدا مانده عاشق است هنوز
در تاریکی مطلق

یوسف هایال اوغلو

چشم هایم، از صورتم فرار کرده اند
چالاجایی به دریا می نگرند.
مانده ام بین چهار دیواری
اطرافیانم این طور می گویند.
سر مرا به تخت آهنی کوبیده ام
دیوارهای سرد ریة هایم را از کار انداخته اند
برف نرسسته روی موهایم
اطرافیانم این طور می گویند.
هنوز روز ملاقاتی من نرسیده
درهای بزرگ تازه دارد شروع می شود
و من بیشتر صدمه می بینم
اطرافیانم این طور می گویند.
میتوانم خوب به چشم هایم نگاه کنی
من بقیه حس ها را رها کرده ام
وروزی میلیون ها بار سراغ تو را می گیرند
اطرافیانم این طور می گویند.

جمال ثریا

باران هم اگر می شدی، در بین هزاران قطره
تورا با جام بلورینی می گرفتم
می ترسیدم
چرا که
خاک هرن آن چهره که بگیرد پس نمی دهد

الیه آراتیان

calture@khorasannews.com

آثار ترجمه ای در بازار کتاب کم نیستند، اما کم پیش می آید که آثار یک نویسنده یا شاعر خارجی در میان مخاطبان یک کشور دیگر گل کند و با استقبال مواجه شود. کریستیان بوین، نویسنده بزرگ فرانسه، یکی از همین نویسندگان است؛ شخصیت بزرگی که هفته گذشته در هفتادویک سالگی درگذشت. بوین متولد ۱۹۵۱ در شهر لوکرودور در شرق فرانسه بود و در شهر زادگاهش هم چشم از جهان فرو بست. کتاب خوان های کشورمان به احتمال زیاد از میان آثار متعدد این نویسنده فرانسه که بیشتر شان هم به فارسی ترجمه شده است، حداقل یک کتاب را خوانده اند. به مناسبت درگذشت کریستیان بوین، چهره ادبی فرانسه، از زندگی، سبک نویسندگی و

دلایل استقبال فراوان ایرانی ها از کتاب هایش نوشته ایم.

از خواندن فلسفه

تا علاقه مند شدن به نوشتن

بوین متولد آوریل ۱۹۵۰ میلادی بود. او در دانشگاه فلسفه خواند و بعد از آن کارهای مختلفی در زمینه های گوناگون انجام داد؛ از کار در کتابخانه تا روزنامه نگاری و بعد هم روی آوردن به نویسندگی و سرودن شعر. کریستیان بوین از سال ۱۹۷۷ میلادی به طور جدی بر نویسندگی تمرکز کرد و اولین نوشته هایش در دهه ۸۰ میلادی منتشر شد. او که تا سال های پایانی عمر به نوشتن ادامه داد، با کتاب های «لیاس مهمانی» و «پست ترین» در دنیای نویسندگی مشهور شد. بوین در این مدت بیش از ۶۰ کتاب نوشت و جالب این که تقریباً نیمی از آثار او به فارسی ترجمه شده است. «مناطق مختلف آسمان» آخرین کتاب این نویسنده بود که اکتبر سال گذشته به چاپ رسید.

۷۱ سال عمر و نگارش ۶۰ کتاب

کریستیان بوین نویسنده به شدت پرکاری بود. نگارش بیش از ۶۰ کتاب کار هر نویسنده ای نیست. خودش گفته بود: «زندگی ام در کتاب ها سپری شده، به دور از دنیا و بدون این که بدانم با مطالعاتم همان کاری را کردم که پرندگان از روی غریزه یا شاخه های درخت؛ آن ها را می شکند و می ساینند تا شاخه نازکی را جدا کنند که به زودی به دیگر شاخه ها می پیوندد و لانه شان را می سازد». دلایل متعددی برای استقبال مخاطب از آثار بوین می توان متصور شد که بخشی از آن ها از این قرار است: ویژگی های ادبیات عامه پسند (مطرح کردن مسائل روزمره، سادگی ساختار،

ون گوگ معترضان را به دام انداخت!

معترضان محیط زیستی پس از هجمه های بسیار به آثار مختلف هنری که در نهایت، آسیب جدی را به این آثار هنری وارد کرده بود و بیشتر بار تبلیغی داشت، سرانجام به دلیل آسیب رساندن به قاب نقاشی «ون گوگ» مجرم شناخته شدند. به گزارش ایسنا به نقل از گاردین، دونفر از فعالان گروه «استخراج نفت ارامتوقف کنید» که خودشان را با چسب به قاب یکی از نقاشی های «ون گوگ» در گالری هنر لندن چسباندند بودند به دلیل آسیب رساندن به قاب نقاشی مجرم شناخته شدند. این دو معترض ۲۴ و ۲۲ ساله با چسباندن خودشان به نقاشی «شکوفه درختان هلو» در گالری

رمزگشایی از محبوبیت «بوین»

به بهانه درگذشت کریستیان بوین، نویسنده مشهور فرانسوی و خالق بیش از ۶۰ کتاب

از چگونگی ورود این چهره ادبی به عرصه نویسندگی و دلایل علاقه مندی ایرانی ها به آثار او نوشته ایم

داشتن مضامین درونی و احساسی و خانوادگی، اثرپذیری از متون مذهبی، حضور طبیعت، عشق و کودکی.

مترجم های ایرانی آثار بوین

پیروز سیار اولین مترجمی بود که آثار کریستیان بوین را به ایرانی ها معرفی کرد. «سیار، پژوهشگر آثار تاریخی و هنری و دانش آموخته کارگردانی سینما در فرانسه است. این مترجم در سال ۱۳۷۳ کتاب «چهره دیگر» بوین را به فارسی برگرداند، اما با ترجمه «رفیق اعلی» از همین نویسنده بود که به شهرت رسید. بعد از این بود که تب ترجمه آثار کریستیان بوین در ایران بالا گرفت و مترجم های دیگر هم وارد گود ترجمه آثار این نویسنده پرکار شدند. مهوش قدیمی، دیگر مترجم مشهور آثار بوین است. این مترجم پیش کسوت، کتاب های «بله محله»، «زن آینه»، «اسیر گهواره»، «ایزابل برو» و «بانوی سپید» و «دل باختگی» را به فارسی برگردانده است. حسین صدقی، نگار صدقی، فرزانه مهری، ساسان تبسمی، منوچهر بشیری راد، دلارا قهرمان، سمیه فیلی، پرویز شهدی و حبیب گوهری راد از دیگر مترجم های آثار کریستیان بوین به فارسی هستند. آثار کریستیان بوین که به فارسی ترجمه شده اند، می توان به این کتاب ها اشاره کرد: «همه گرفتارند»، «ستایش هیچ»، «فراتر از بودن»، «همه افتاد» و «نصیری از من کنار ادیاتور»، «مسیح در شقایق»، «فروغ هستی»، «جشنی بر بلندای ها»، «انسان

بزرگداشت استاد سید رضا موید، شاعر آیینی

شعر آیینی به شمار می آید و هیچ مناسبیتی در تقویم تشیع نیست که برای آن شعری نرسوده باشد. «گل های اشک»، «جلوه های رسالت»، «نغمه های ولایت»، «سفینه های نور» و «چکامه عشق» بخشی از آثار متعدد اوست که منتشر شده است.

ایران منتظر رأی یونسکو؛ پرونده ۶ اثر باز شد

نشدن پرونده «عود» گفته بودند: تهیه این پرونده با مشارکت سوریه و بدون در نظر گرفتن دیگر کشورهای عربی که عود در آن ها رواج دارد، اقدامی خطا بود. این پرونده توسط کسانی تهیه شد که پرونده کمانچه را تهیه کرده بودند. پرونده کمانچه از نظر کارشناسی، پرونده موفق بود و در فهرست یونسکو ثبت شد و به همین دلیل انتظار می رفت که عود نیز در فهرست ناملموس یونسکو جهانی شود.

دلایل اصلاح ۶ پرونده فرهنگی برای ثبت جهانی

از سوی دیگر، گفته شده بود پرونده عود را با عجله از روی پرونده کمانچه رونویسی کرده اند. این پرونده پس از اصلاح از سوی

تاکنون ۱۷ عنصر میراث فرهنگی ناملموس از کشورمان در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

سوریه و با مشارکت ایران بار دیگر تحویل یونسکو شد. نظر کارشناسان یونسکو درباره پرونده «مهرگان» که از سوی ایران ارائه شده بود نیز بر این بود که این جشن در کشور

تاجیکستان، زنده تر و گسترده تر از ایران است، از همین رو پرونده مهرگان از سوی تاجیکستان با مشارکت ایران اصلاح و دوباره ارائه شد. ایران همچنین پرونده «یلدا» را قبلاً به یونسکو فرستاده بود که دلیل محدود شدن آن به جغرافیای گستره فرهنگ ملی ایران، پذیرفته نشد و در نهایت، این پرونده با عنوان «یلدا چله» از سوی افغانستان با همکاری ایران ارائه شده است. پرونده چندملیتی «پروورش کرم ابریشم و تولید سنتی ابریشم برای بافندگی» نیز با مشارکت هفت کشور ایران، افغانستان، آذربایجان، ترکیه، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان به یونسکو فرستاده شده است که گفته شده این پرونده شانس بالاتری برای ثبت در یونسکو دارد. ایران همچنین در پرونده «هنر سوزن دوزی ترکمن» با ترکمنستان همکاری داشته و پرونده «مهارت سنتی ساختن و نواختن رباب» را با همکاری تاجیکستان و ازبکستان به یونسکو فرستاده است.

یادداشت

دکتر نعمت... پناهی

calture@khorasannews.com

شاعر کودک، عشق و تنهایی

کریستیان بوین (۱۹۵۱ - ۲۰۲۲) شاعر مضامین «کودکی، عشق و تنهایی» ۲۳ نوامبر ۲۰۲۲ (چهارشنبه ۲ آذر ۱۴۰۱) در میان ما رفت. بوین از نویسندگانی بود که در کلمه به کلمه و سطر به سطر کتاب هایشان نسیمی رهایی بخش می زد. جانت تازه می شود وقتی در مسیر نگاهش قرار می گیری. چقدر زیبایی و ظرافت با کلماتش به تصویر می کشد وقتی از پدیده هایی مثل لیخن، کودکی، نگاه، امید، زندگی حتی مرگ برایمان می گوید. واژه ها با قلم روح بخش بوین، جانی دوباره می گیرند. مثل نقاشی که رنگ امید به جهان فرسوده و تیره و تار ما می پاشد. نگاهش به لیخن زیباست: «لیخن امری مقدس است. من که شیفته تنهایی ام، می گویم که لیخن شگفت انگیزتر از هر چیز است. به سان گلی از عالم نهان. لیخن راستین از آن کسی است که همه چیز را یافته است. (نور جهان: ۹۴) کتاب «رفیق اعلی» برنده سه جایزه مهم ادبی فرانسه، اثری عارفانه است درباره زندگی فرانچسکو قدیس که نگاهی لطیف، عمیق و ظریف. همچنان که پیروز سیار، مترجم زبردست آثار بوین گفته است، نویسندگی برای بوین «گونه ای آواز سر دادن است.» از نگاه بوین، رفیق اعلی برای انسان در جایی است که: «نوری بر تیرگی های قرن پرتو افکند و هر چیز دست نیاز به سوی زندگی دراز کرده است. آن جا که زندگی چیزی نیست جز حیات خام و شگفتی ابتدایی و اعجاز بی قدر.» (رفیق اعلی: ۵۲) نگاهش به طبیعت به قدری هیجان انگیز و شاعرانه است که با فروتنی خاصی می گوید: «طبیعت کتابی همواره گشوده است که باد آن را ورق می زند. برابر ظرافت یک پروانه یا یک پرند، احساس می کنم که دچار کاستی ام، همچون بی سوادی که در کتابخانه ای عظیم قرار گرفته باشد. (نور جهان: ۲۸) سبک نویسندگی بوین چیزی نیست جز «نور نهادن در کلمات» همان تعهدی که برای نویسندگی قائل است: «اگر در کتاب های خویش نور نهاده ام، از آن روی نیز بوده است که دیگری را مکدر نسازم و نسبت به آن کسی که کتابم را می خواند، رعایت نزاکت را کرده باشم.» (۳۳) بوین به دنیای کودکان نگاه ناب و معناداری می افکند: «کودکان شیرخوار استادان اندیشیدن من اند. باری اینان هیچ گاه غمین نیستند. کودکان شیرخوار چیزی دارند که گویی بر حکمت مبتنی است، به سان بوداها. آنان خبر از ستاره های بس دور دست به ما می دهند، نگاه آنان از انتهای جهان می آید و به انتهای جهان می رود و ما در نقطه اتصال این دو غایت قرار می گیریم. دیدگاهشان هموار در آغاز به رنگ آبی است. دُنْتُ کوچک آسمان آبی.» (۳۵، ۱۰۲) وقتی به عشق و محبت و دوستی می رسد، می گوید: «دوست داشتن کسی در حکم خواندن اوست. در حکم آن است که بتوانیم تمامی جمله هایی را که در دل دیگری است، بخوانیم و در حال خواندن دل او را از بند برهانیم.» (۴۷) خداوندگار عشق، مولانای ادبیات ما را چنین می ستاید: «جلال الدین رومی، استاد بزرگ عرفان صوفیانه قرن سیزدهم میلادی شاید برای من شاعر شاعران باشد. او برای من جذاب تر از زیبارترین دوشیزگان است. اختری است که از هم می باشد و خاکه های الماس را به هر سو می پراکند.» (۷۹) بوین، شاعر و نویسنده فرانسوی تا ۷۱ سالگی بیش از ۶۰ کتاب نوشت که ۳۰ اثرش به فارسی ترجمه شده است. هر کتابش روزنه ای است رو به خورشید. خوانندگانش به قدرت نگاه و ظرافت کلام او ایمان می آورند و می آموزند که انسان می تواند به مسائل ساده چقدر ژرف و گسترده چشم بدوزد و چشمه سار امیدش در شور و زاری اس از جوشش باز نایستد. «وجود بی کرانه خدا تنها در زمزمه های کودکان متجلی می شود؛ خدا آن چیزی است که کودکان می دانند، نه بزرگسالان.»

غلط ننویسیم

قداست

این واژه در عربی، مرادف قدس به معنای «پاکی» و در فارسی به معنای «مقدس بودن» به کار می رود. بعضی به جای آن قدوست و گاهی حتی قدوسیت می گویند که غلط است.

قضاوت

در عربی کلمه قضاوت _ که ساخت آن از نظر قاعده صرفی غلط است _ بیامده است و به جای آن قضا می گویند. ولی در فارسی قضاوت به عنوان مرادف قضا به کار رفته و در زبان اهل فصل و عامه مردم چندان رایج است که می توان کاربرد آن را جایز دانست.

بر گرفته از کتاب «غلط ننویسیم» ابوالحسن نجفی